

שמשון. שפיפון עלי ארח, (שם) יהי דדאמש עלי דנצליחה

שמשון. שפיפון עלי ארח - זה צליה.

הנשף עקבי סוס - זה עירה, שהיה עם דוד, שהיה בא מדן, ובגללו תלויה גבורתו בדוד, שכתוב (שמואל ב-ח) ויעקר דוד את כל הרקב. ויפל רכבו אחר - זה שריה, שעתיד לבא יחד עם משיח בן אפרים, והוא משבט דן, ועתיד הוא לעשות נקמות וקרבות בשאר העמים. וכשזה יקום, אז מחפה לגאלת ישראל, שכתוב (בראשית מט) לישועתך קויתי ה'. ואף על גב שפרשוהו לפסוק זה, אבל ברור הדבר כמו שנאמר וקמו שפרשוהו, ועל זה בא הפסוק ומוכיח.

בין שירד אותו רשע אל פנחס, אמר לו: רשע! כמה גלגולים רעים עשית על העם הקדוש. אמר לו לצליה: בא והרג אותו, ולא בשם, שלא ראוי זה להזכיר עליו קדשה עליונה, בשביל שלא תצא נשמתו ותפלל בדברים של דרגות קדושות, ותתקיים בו מה שאמר תמות נפשי מות ישרים. באותה שעה עשה בו כמה מיני מות ולא מת, עד שלקח הרב שהיה מתקן (חקיק) עליה נחש מצד אחד ונחש מצד שני. אמר לו פנחס: בשלו קח (הרג אותו), ובשלו ימות. אז הרג אותו ויכל לו. שפך דרך אותו צד - מי שהולך אחריו, בו ימות, ובו תצא נשמתו, ובו יכלל. וכך מת בלעם, ודנים אותו בדיני אותו העולם ולא נקבר לעולמים. וכל עצמותיו נרקבו, ונעשו כמה נחשים מזדממים מזיקים שאר בריות, ואפלו התולעים שהיו אוכלים בשרו הפכו לנחשים.

מצאנו בספרו של אשמודאי שנתן לשלמה המלך, שפל מי שהיה

הנושף עקבי סוס, דא עירה, דהוה בהדיה דדוד, דהוה אתי מדן, ובגיניה, תליא גבורתיה בדוד, דכתיב (שמואל ב ח) ויעקר דוד את כל הרקב. ויפול רוכבו אחר, דא שריה, דזמין למיתי בהדי משיחא דאפרים, ואיהו הוי משבטא דדן, וזמין איהו למעבד נוקמין וקרבין בשאר עמין. וכד דא יקום, פדין מחפא לפורקנא דישראל, דכתיב (בראשית מט) לישועתך קויתי יי. ואף על גב דאוקמוה להאי קרא, אבל ברירו דמלה כמה דאתמר, וכמה דאוקמוה. ועל דא אתא קרא ואוכח.

בין דנחת ההוא רשע לקמי פנחס, אמר ליה, רשע, כמה גלגולין בישין עבדת, על עמא קדישא. אמר ליה לצליה, תא וקטליה, ולא בשמא, דלא אתחזי האי, לאדכרא עליה קדשה עלאה, בגין דלא תיפוק נשמתיה, ותתפליל במלין דדרגין קדישין, ותתקיים ביה מה דאמר תמות נפשי מות ישרים.

בההוא שעתא עבד ביה כמה זיני מותא, ולא מית, עד דנטל חרבא דהוה תקין (ס"א חקיק) עלוי חוץ מהאי סטרא, וחויא מהאי סטרא. אמר ליה פנחס, בדיליה טול (נ"א קטול ליה), ובדיליה ימות. פדין קטל ליה, ויכיל ליה. דכף ארחוי דההוא סטרא, מאן דאזל אבתראה, בה ימות, ובה תפוק נשמתיה, ובה תתפליל. והכי מית בלעם, ודייני ליה בדינין בההוא עלמא, ולא אתקביר לעלמין. וגרמוי כלהו אתרקבו, ואתעבידו כמה חויין מזוהמין, מנזקי שאר בריין, ואפילו תולעתין דהוו אכלי בשריה, אתהדרו חויין.

אשכחנא בספרא דאשמודאי, דיהב ליה לשלמה מלפא, דכל מאן דהוה

בעי למעבד חרשין תקיפין סתימין דעינא. אי ידע טנרא דנפל תמן בלעם, ישפח מאינון חויין דהווי מגרמוי דההוא רשע, אי יקטיל חד מנייהו, רישא דיליה ביה יעביד חרשין עלאין, בגופא דיליה חרשין אחרנין, בזנבא דיליה חרשין אחרנין. תלת זיגי חרשין, אית בכל חד וחד.

מלכת שבא כד אתת לגבי שלמה, מאינון מלין דשאילת לשלמה, אמרת, גרמא

דחויא דתלת חרשין במה נתפס. מיד (מלכים א') לא היה דבר נעלם מן המלך אשר לא הגיד לה, איהי שאילת על דא, והות אצטריכת לאינון חויין. ולא יכילת לנטלא חד מנייהו. מה אתיב לה מלין דהווי בלבה. כן אודע לה, דכתיב ויגד לה שלמה את כל דבריה. אינון חויין, לא יכלין לון כל בני עלמא, בר ממלה דרזא חדא, ומאי איהו. שכבת זרע רותחת.

ואי תימא מאן יכיל. אלא, בשעתא דההוא שכבת זרע אפיק בר נש, כד איהו בתיאובתא, אפיק לה לשמא דההוא חויא, ברעותא דתיאובתא. כד נפיק ברתיחו, נטלי ליה מיד בלבושא חדא, וההוא לבושא זרקין לגבי חויא, מיד כפיה רישיה, ותפסן ליה, כמה דתפיס תרנגולא דביתא. ואי בכל מאני קרבין דעלמא, יגחון בחד מנייהו, לא יכלין ליה. ובהאי, לא אצטריך בר נש בעלמא מאני קרבא, ולא מלה אחרא ולא אצטריך לאסתמרא מנייהו דהא כלהו אתכפין לגביה. כדין אתדבקו אינון מלין בלבבה, ותאיבת להאי.

מבאן ולהלאה אלעזר ברי, גדשא בריה הוא עבד מה דעבד בההוא חייבא, ורזין סתימין אלין, לא אצטריכו לגלאה, אבל בגין

רוצה לעשות כשפים חזקים נסתרים מהעין, אם ידע הסלע ששם נפל בלעם, ימצא מאותם נחשים שהיו מעצמות אותו הרשע, אם יהרג אחד מהם - בראשו יעשה כשפים עליונים, בגופו כשפים אחרים, בזנבו כשפים אחרים. שלשה מיני כשפים בכל אחד ואחד.

כשבאה מלכת שבא לשלמה, מאותם דברים ששאלה את שלמה, אמרה: עצם הנחש של שלשה ראשים במה נתפס? מיד (מלכים-א') לא היה דבר נעלם מן המלך אשר לא הגיד לה. היא שאלה על זה, והיתה צריכה אותם נחשים, ולא יכלה לקחת אחד מהם. מה השיב לה? דברים שהיו בלבה. כן הודיע לה, שפתוב ויגד לה שלמה את כל דבריה. אותם נחשים לא יכולים להם כל בני העולם, פרט לדבר של סוד אחד. ומהו? שכבת זרע רותחת.

ואם תאמר, מי יכול? אלא בשעה שהאיש מוציא אותה שכבת זרע כשהוא בתאוה, מוציא אותה לשם אותו נחש ברצון התאוה. כשיוצאת רותחת, לוקחים אותה מיד בלבוש אחד, ואותו לבוש זורקים לנחש, מיד כופף ראשו, ותופסים אותו כמו שתופסים תרנגול הבית. ואם בכל כלי הקרב של העולם יערכו באחד מהם - לא יכולים לא. ובזה לא צריך אדם בעולם כלי קרב ולא דבר אחר, ולא צריך להשמר מהם, שהרי כלם נכפים אליו. אז דבקו הדברים הללו בלבה, והתאוה לזה.

מבאן והלאה, אלעזר בני, הקדוש ברוך הוא עושה מה שעושה באותו רשע, וסודות נסתרים אלו לא הצטרכו

דְּחַבְרִיא דְּהֵכָא יַנְדְּעוּן אַרְחִין סְתִימִין דְּעַלְמָא,
גְּלִינָא לְכוּ. דְּהָא כְּמָה נְמוּסִין סְתִימִין אִינוּן
בְּעַלְמָא, וּבְנֵי נְשָׂא לָא יַדְעִין, וְאִינוּן פְּלִיאָן
סְתִימִין, רַבְרָבִין וְעַלְאִין. עַלְיָה, וְעַל דְּדָמֵי לִיָּה,
קָרְאָן (משלי י) וְשֵׁם (דף קצ"ה ע"א) רְשָׁעִים יִרְקַב.
זַפְאִין אִינוּן זַפְאֵי קְשׁוּט, עַלְיָהּוּ כְּתִיב, (תהלים
קמ) אַף צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ וְגו'.

וְעַתָּה לְכָה נָא אַרְהָ לִי אֶת הָעַם הַזֶּה וְגו'. (במדבר
כב) רַבִּי אַבָּא פִתַח, (תהלים קב) תִּפְלָה לְעַנִּי
כִּי יַעֲטוּף וְגו', תִּלְתַּת אִינוּן דְּכְתִיב בְּהוּ תִּפְלָה.
וְאוּקְמוּהָ מְלָה דָא, (אבן מלך דא) חַד הוּהּ מִשָּׁה,
וְחַד הוּהּ דְּוֹד, וְחַד עַנִּי, דְּאִתְּפַלִּיל בְּהוּ,
וְאִתְּחַבֵּר בְּהוּ. וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב (חבקוק ג)
תִּפְלָה לְחַבְקוּק הַנְּבִיא, הָא אַרְבַּע אִינוּן. אֶלָּא
חַבְקוּק לָאוּ כְּגִין תִּפְלָה הוּהּ, וְאַף עַל גַּב דְּכְתִיב
בֵּיהּ תִּפְלָה, תּוֹשְׁבַחְתָּא וְהוֹדָאָה אִיהוּ לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, עַל דְּאִתְּחִיא לִיָּה, וְעַבְדַּ עֲמִיָּה נְסִין
וְגַבְוֶרֶן, דְּהָא בְּרִיָּה דְּשׁוֹנְמִית הוּהּ.

אַבְרָ תִּלְתָּא אִינוּן דְּאִקְרוּן תִּפְלָה. (תהלים ז) תִּפְלָה
לְמִשָּׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים, תִּפְלָה דָא דְּלִית
כְּגִינְיָה בְּכַר נֶשׂ אִתְּרָא. (תהלים פו) תִּפְלָה לְדָוִד,
תִּפְלָה דָא אִיהִי תִּפְלָה, דְּלִית כְּגִינְיָה בְּמִלְכָּא
אִתְּרָא. תִּפְלָה לְעַנִּי, תִּפְלָה אִיהִי מֵאִינוּן תִּלְתָּא.
מֵאֵן חֲשִׁיבָא מְפֻלְהוּ. הוּי אִימָא תִּפְלָה דְּעַנִּי.
תִּפְלָה דָא, קָדִים לְתִּפְלָה דְּמִשָּׁה. וְקָדִים
לְתִּפְלָה דְּדָוִד, וְקָדִים לְכָל שְׂאָר צְלוֹתִין
דְּעַלְמָא.

מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּעַנִּי אִיהוּ תְּבִיר לְבָא. וְכְתִיב,
(תהלים לד) קָרוֹב יְיָ לְנַשְׁבְּרֵי לֵב וְגו'. וּמְסַפְּנָא
עַבִּיד תְּדִיר קְטָטָה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶצִּית וְשָׁמַע מְלוֹי. כִּיּוֹן
דְּצַלִּי צְלוֹתִיָּהּ, פִּתַח כָּל כּוּי רְקִיעִין, וְכָל שְׂאָר
צְלוֹתִין דְּקָא סְלָקִין לְעִילָא, דְּחִי לוֹן הֵהוּא

לְהַתְּגַלּוֹת. אַבְּל מִשׁוּם שְׁחַבְרִים
שְׁפָאן יַדְעוּ דְּרָכִים נְסֻתְרִים שֶׁל
הָעוֹלָם, גְּלִיתִי לְכֶם. שְׁהָרִי כְּמָה
מְנַהֲגִים נְסֻתְרִים הֵם בְּעוֹלָם וּבְנֵי
אָדָם לֹא יוֹדְעִים, וְאוֹתָם פְּלֹאוֹת
נְסֻתְרִים, גְּדוּלִים וְעַלְיוֹנִים. עַלְיוֹ
וְעַל שְׁדוּמָה לוֹ קָרְאָנוּ, (משלי י)
וְשֵׁם רְשָׁעִים יִרְקַב. אֲשֶׁרֵיהֶם
צַדִּיקֵי הָאֱמֶת, עַלְיָהֶם פְּתוּב (תהלים
קמ) אַף צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ וְגו'.
וְעַתָּה לְכָה נָא אַרְהָ לִי אֶת הָעַם
הַזֶּה וְגו'. רַבִּי אַבָּא פִתַח, (שם קב)
תִּפְלָה לְעַנִּי כִּי יַעֲטוּף וְגו'. שְׁלֹשָׁה
הֵם שְׁפָתוּב בְּהֵם תִּפְלָה. וּבְאָרוּ
דְּכַר זָה (אבן דְּכַר זָה) - אֶחָד הִיָּה
מִשָּׁה, וְאֶחָד הִיָּה דָוִד, וְאֶחָד עַנִּי,
שְׁנַכְלָל בְּהֵם וְהִתְחַבֵּר בְּהֵם. וְאִם
תִּאמְרָ, הִרִי כְּתוּב (חבקוק ג) תִּפְלָה
לְחַבְקוּק הַנְּבִיא - הִרִי אַרְבַּעַה
הֵם? אֶלָּא חַבְקוּק לֹא כְּגִלְל תִּפְלָה
הִיָּה, וְאַף עַל גַּב שְׁפָתוּב כּוּ
תִּפְלָה, תְּשַׁבַּחַת וְהוֹדָאָה הִיא
לְקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל שְׁהַחֲחִיּוּ
וְעָשָׂה אֹתוֹ נְסִים וְגַבְוֶרוֹת, שְׁהָרִי
כִּן הַשׁוֹנְמִית הִיָּה.

אַבְרָ שְׁלֹשׁ הֵן שְׁנַקְרָאוֹת תִּפְלָה:
(תהלים ז) תִּפְלָה לְמִשָּׁה אִישׁ
הָאֱלֹהִים, תִּפְלָה זֹו שְׁאִין כְּמוֹתָהּ
בְּאִישׁ אַחֵר. תִּפְלָה לְדָוִד, תִּפְלָה
זֹו הִיא תִּפְלָה שְׁאִין כְּמוֹתָהּ בְּמִלְכָּה
אַחֵר. תִּפְלָה לְעַנִּי, תִּפְלָה הִיא
מֵאוֹתָן שְׁלֹשׁ. מִי חֲשׁוּבָה מְפֻלָּן?
הוּי אוֹמֵר תִּפְלַת הָעַנִּי. תִּפְלָה זֹו
קוּדְמַת לְתִּפְלַת מִשָּׁה, וְקוּדְמַת
לְתִּפְלַת דָּוִד, וְקוּדְמַת לְכָל שְׂאָר
תִּפְלוֹת הָעוֹלָם.

מָה הַטַּעַם? מִשׁוּם שְׁהָעַנִּי הוּא
שְׁבוּר לָב, וְכְתוּב (שם לד) קָרוֹב ה'
לְנַשְׁבְּרֵי לֵב וְגו'. וְהָעַנִּי עוֹשֶׂה
תְּמִיד קְטָטָה בְּקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַשֵּׁב
וְשׁוֹמַע דְּכַרְיוֹ. כִּיּוֹן שְׁמַתְפַּלֵּל
תִּפְלוֹתוֹ, פּוֹתַח כָּל חַלּוֹנוֹת
הַרְקִיעִים, וְכָל שְׂאָר הַתִּפְלוֹת

בלק - קצ"ה ע"א

מספנא תביר לבא, דכתוב תפלה לעני כי יעטוף. כי יתעטף מיבעי ליה, מאי כי יעטוף. אלא איהו עביד עטופא לכל צלותין דעלמא, ולא עאלין עד דצלותא דיליה עאלת.

וקודשא בריה הוא אומר, יתעטפון כל צלותין, וצלותא דא תיעול לגבאי. לא בעינא הכא בי דינא דידונון ביננא, קמאי ליהו תרעומין דיליה, ואנא והוא בלחודנא. וקודשא בריה הוא אתיחד בלחודוי, באינון תורעמין, בההוא צלותא, דכתוב ולפני יי ישפוך שיחו. לפני יי ודאי.

בר חילי שמיא שאלין אלין לאלין, קדשא בריה הוא במאי אתעסק, במאי אשתדל. אמרין, אתיחדא בתיאובתא במאנין דיליה, פלהו לא ידעו מה אתעביד מההוא צלותא דמספנא, ומפל אינון תורעמין דיליה. דלית תיאובתא למספנא, אלא כד שפיה דמעווי בתורעמו, קמי מלכא קדישא. ולית תיאובתא לקודשא בריה הוא, אלא כד מקבל לון, ואושדו קמיה ודא איהי צלותא, דעביד עטופא לכל צלותין דעלמא.

מושה צלי צלותיה, ואתעכב כמה יומין בהאי תפלה. דוד חמא, דכל פוין, וכל תרעי שמיא, פלהו זמינין לאפתחא למספנא, ולית בכל צלותין דעלמא, דקודשא בריה הוא אצית מיד, פצלותא דמספנא, פוין דחמי האי, עבד גרמיה עניא ומספנא, פשט לבושא דמלכותא, ויתיב בארעא כמספנא, אומר תפלה. דכתוב, תפלה לדוד הטה יי אזנך ענני. ואי תימא אמאי. בגין פי עני ואביון אני. אומר ליה קדשא בריה הוא, דוד, ולא מלכא אנת, ושלטיטא על מלכין תקיפין, ואת עביד גרמך עני ואביון. מיד אהדר צלותיה בגוונא אחרא, ושבק מלה

שעולה למעלה, דוחה אותן אותו עני שבור לב, שכתוב תפלה לעני כי יעטף. פי יתעטף צריך לו לכתב! מה זה כי יעטף? אלא הוא עושה עטוף לכל תפלות העולם, ולא נכנסות עד שנכנסת תפלתו.

והקדוש ברוך הוא אומר: יתעטפו כל התפלות, ותפלה זו תקנס אלי. איני רוצה פאן בית דין שידון בינינו. לפני יהי תרעומות שלו, ואני והוא לבדנו. והקדוש ברוך הוא מתיחד לבדו באותן התרעומות, באותה תפלה, שכתוב ולפני ה' ישפוך שיחו. לפני ה' בודאי.

בר חילות השמים שואלים אלה לאלה: במה מתעסק הקדוש ברוך הוא? במה משתדל? אומרים: מתיחד בערבה בפלים שלו. כלם לא יודעים מה נעשה מתפלת אותו עני ומכל אותן תרעומותיו. שאין פאנה לעני אלא כששופך דמעויתו בתרעמת לפני המלך הקדוש, ואין פאנה לקדוש-ברוך-הוא אלא כשמקבל אותם ונשפכים לפניו. וזהו תפלה שעושה עטוף ועוטפת כל תפלות העולם.

מושה התפלל תפלתו, והתעכב כמה ימים בתפלה זו. דוד ראה שכל החלונות וכל שערי השמים, כלם מזמנים להפתח לעני, ואין בכל תפלות העולם שהקדוש ברוך הוא מקשיב מיד כמו לתפלת העני. פוין שראה את זה, עשה עצמו עני ומסכן. פשט לבוש המלכות וישב על הארץ כמו עני ואמר תפלה, שכתוב (תהלים פ) תפלה לדוד הטה יי אזנך ענני. ואם תאמר למה? בגלל פי עני ואביון אני. אמר לו הקדוש ברוך הוא, דוד, ולא מלך אתה, ושולט על מלכים חזקים,